

Čas a „časení“

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2013](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2013](#)

- ◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 21. 2. 2013
- ◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 21. 2. 2013

Čas a „časení“

Bytí znamená nejen „být v čase“, ale také a především „časovat“ nebo snad „časit“ („zeitigen“). Tomu je ovšem zapotřebí náležitě porozumět. „Být v čase“ je vlastně poněkud divná formulace, pokud si náležitě neuvědomíme, že to lze říci jen o tzv. obecném čase, který není ničím původním, nýbrž který je odvozen od „časování“ (nebo „časení“) jednotlivých pravých jsoucen-událostí. Tzv. obecný čas je pouze jakýmsi časovým „polem“, obklopujícím „pravé události“ všeho druhu a všech úrovní (ale jimi vytvářeny!), ale vždy jen v určitém „místě“, takže záleží (a je plně závislý) na tom, co se právě tam děje, co se tam odehrává. „Obecný čas“ je tedy vždycky jen místní, případně regionální, protože je v různých oblastech poněkud různý (což je ovšem třeba ještě upřesnit); určité platí to, co ještě překvapovalo u Einsteina, totiž že neexistuje jediná resp. absolutní „současnost“. Naproti tomu každé jsoucnou-událost spíše než „má“ svůj vlastní čas, tento svůj čas „časí“, vykonává, vytváří, a zároveň tím vytváří jakousi časovou „auru“ kolem sebe, jakési časové pole, které se ovšem liší od onoho vnitřního výkonu „bytí“ tohoto jsoucna-události; a toto „časení“ čili tento výkon „bytí“ má svoje tempo, které nemůže být prostě diktováno „shora“, nýbrž musí být respektováno, a možná jen někdy a jen v něčem může být maličko a dočasně pozměňováno. (Bytí buněk v nějaké ráně, tj. jejich dělení, vznik a růst, a eventuelně odumírání, může být sice poněkud ovlivněno „zvenčí“, ale vposledu musí být svěřeno buňkám samým, asi tak, jako můžeme ovlivnit klíčení a růst semen a pak rostlin vhodnými podmínkami, ale nakonec půjde vždy o to, aby rostlina rostla sama ze svých sil.) Ono „časení“ je proto nejtěsněji spjato s „výkonem“ (vykonáváním) samotného bytí, takže tento výkon je možný pouze za předpokladu z „pravé budoucnosti generovaného“ časového termínu, přiděleného (ryzí nepředmětností) individuálně každému „úpravnému jsoucnu“, začínajícímu se dít. (Pokud jde o komplexnější pravé jsoucnou, které má před sebou větší a delší „výkon bytí“, musí si svůj čas vybojovat resp. spíše „nakrást“ z obecného času či přesněji od jiných pravých jsoucen nižších, ale s časově delším resp. prodlužovaným bytím).

(Písek, 130221-1.)